

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHRIOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLEČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Τύπος και Πληροφόρηση

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 75/04/GR

7 Οκτωβρίου 2004

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-255/01

Παναγιώτης Μαρκόπουλος κ.λπ. κατά Υπουργού Ανάπτυξης, Σώματος Ορκωτών Ελεγκτών

**ΟΙ ΛΟΓΙΣΤΕΣ ΣΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΧΕΙ ΗΔΗ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ
ΑΔΕΙΑ ΕΝΤΟΣ ΚΡΑΤΟΥΣ ΜΕΛΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΑΘΕΤΟΥΝ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΙΣΟΔΥΝΑΜΑ
ΜΕ ΕΚΕΙΝΑ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΕΙ ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΥΠΟΔΟΧΗΣ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ
ΑΠΑΛΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
ΣΕ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ ΑΣΚΗΣΟΥΝ ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥΣ**

Αντιθέτως, η ευχέρεια του κράτους μέλους να χορηγήσει άδεια σε επαγγελματίες οι οποίοι δεν έχουν ήδη λάβει άδεια αλλά έχουν ορισμένη επαγγελματική πείρα χωρίς να τους υποχρεώσει να επιτύχουν προηγουμένως σε εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας μπορούσε να ασκηθεί εντός ενός έτους από την ημερομηνία εφαρμογής των εθνικών διατάξεων περί μεταφοράς της όγδοης οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, ημερομηνία η οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούσε να είναι μεταγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου 1990.

Η όγδοη οδηγία του Συμβουλίου ¹, για τη χορήγηση άδειας στους υπεύθυνους για τον νόμιμο έλεγχο των λογιστικών εγγράφων (ετήσιων λογαριασμών των εταιριών και ενοποιημένων λογαριασμών των συνόλων επιχειρήσεων), έπρεπε να μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη πριν από την 1η Ιανουαρίου 1988. Η οδηγία αυτή προβλέπει, ως γενικό κανόνα, ότι οι θεωρητικές γνώσεις καθώς και η ικανότητα πρακτικής εφαρμογής τους κατά τον έλεγχο αυτόν πρέπει να διαπιστώνονται με εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας.

Ωστόσο, κατά παρέκκλιση από τον γενικό αυτό κανόνα, ένα κράτος μέλος μπορεί να χορηγεί επαγγελματική άδεια σε πρόσωπα τα οποία έχουν αποκτήσει έξω από αυτό το κράτος προσόντα ισοδύναμα με τα προσόντα που προβλέπει η οδηγία.

Επιπλέον, οι μεταβατικοί κανόνες προβλέπουν ότι –έως ένα έτος μετά τη θέση σε εφαρμογή των εσωτερικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο– οι επαγγελματίες που δεν έχουν λάβει άδεια με ατομική πράξη, αλλά είναι εντούτοις ικανοί να διενεργούν τον νόμιμο έλεγχο των λογιστικών εγγράφων στα οποία αναφέρεται η όγδοη οδηγία και έχουν πράγματι ασκήσει παρόμοια δραστηριότητα έως αυτή την ημερομηνία,

¹ Όγδοη οδηγία 84/253/ΕΟΚ, της 10ης Απριλίου 1984 (ΕΕ L 126, σ. 20).

μπορούν να λάβουν άδεια από το κράτος μέλος.

Προ της εκδόσεως της όγδοης οδηγίας, την προμνησθείσα ελεγκτική δραστηριότητα στην Ελλάδα μπορούσαν να ασκούν μόνον όσοι –μετά από επιτυχή συμμετοχή σε διαγωνισμό– ήταν εγγεγραμμένοι στο Σώμα Ορκωτών Λογιστών. Το εν λόγω Σώμα αντικαταστάθηκε στη συνέχεια από το Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών, στο οποίο τα μέλη του παλαιού Σώματος εγγράφονταν αυτοδικαίως.

Κατ' εφαρμογήν των εθνικών μεταβατικών διατάξεων που θεσπίστηκαν βάσει της όγδοης οδηγίας, 60 υποψήφιοι (μη προερχόμενοι από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών) ενεγράφησαν στο νέο Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών² ως κάτοχοι πτυχίου ανωτάτου εκπαιδευτικού ιδρύματος που έχουν 18ετή προϋπηρεσία σε ελεγκτικές εργασίες στην Ελλάδα και ήταν επιφορτισμένοι με το έργο της διενέργειας ελεγκτικών εργασιών στην Ελλάδα κατά την 1η Ιανουαρίου 1989, ή που έχουν αποκτήσει την επαγγελματική άδεια σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή σε μια άλλη προβλεπόμενη από τις διατάξεις αυτές χώρα)³ και έχουν συμπληρώσει δεκαετή προϋπηρεσία σε ελεγκτικές εργασίες, εκ των οποίων τρία έτη τουλάχιστον στην Ελλάδα, κατά την 1η Ιανουαρίου 1989.

Οι Π. Μαρκόπουλος κ.λπ. (που ήταν μέλη του παλαιού Σώματος Ορκωτών Λογιστών) προσέβαλαν δικαστικώς την απόφαση αυτή. Το Συμβούλιο της Επικρατείας ζήτησε από το Δικαστήριο να διευκρινίσει την έννοια της (προβλεπόμενης από την οδηγία) ευχέρειας του κράτους μέλους να χορηγήσει άδεια σε ορισμένους ελεγκτές χωρίς αυτοί να υποχρεωθούν να επιτύχουν σε εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας και ερώτησε κατά πόσον, όσον αφορά τα πρόσωπα που έχουν λάβει επαγγελματική άδεια εντός άλλου κράτους μέλους, η απαλλαγή από τις εξετάσεις μπορούσε να δικαιολογηθεί.

Όσον αφορά την ευχέρεια των κρατών μελών να χορηγήσουν άδεια σε ορισμένους επαγγελματίες οι οποίοι δεν έχουν λάβει άδεια με ατομική πράξη, αλλά είναι ικανοί να διενεργούν τον νόμιμο έλεγχο των λογαριασμών στους οποίους αναφέρεται η όγδοη οδηγία και έχουν πράγματι ασκήσει παρόμοια δραστηριότητα έως αυτή την ημερομηνία, το Δικαστήριο διευκρινίζει, καταρχάς, ότι οι μεταβατικές διατάξεις που προβλέπουν την ευχέρεια αυτή απευθύνονται σε όλα τα κράτη μέλη. Η χρήση της ευχέρειας την οποία προβλέπουν οι διατάξεις αυτές οριοθετείται μόνον από τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι ίδιες αυτές διατάξεις και δεν είναι απαραίτητο να εξεταστεί κατά πόσον το προϊσχύσαν της όγδοης οδηγίας εθνικό καθεστώς προέβλεπε υποχρέωση επιτυχούς συμμετοχής σε εξετάσεις.

Συνεπώς, έως ένα έτος μετά τη θέση σε εφαρμογή των εσωτερικών διατάξεων περί μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, τα κράτη μέλη μπορούν να χορηγήσουν επαγγελματική άδεια σε όσους έχουν δικαίωμα να διενεργούν τον νόμιμο έλεγχο των λογιστικών εγγράφων και ασκούσαν έως αυτή την ημερομηνία την εν λόγω δραστηριότητα, χωρίς να τους υποχρεώσουν σε προηγούμενη επιτυχή συμμετοχή σε εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας.

Καίτοι η προθεσμία μεταφοράς της οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο έληγε την 1η Ιανουαρίου 1988, η ίδια η οδηγία επιτρέπει στα κράτη μέλη να αναβάλουν έως την 1η Ιανουαρίου 1990 την εφαρμογή των αναγκαίων διατάξεων για την ολοκλήρωση της μεταφοράς της στο εσωτερικό δίκαιο.

Το αποτέλεσμα του συνδυασμού των μεταβατικών διατάξεων και της οριακής ημερομηνίας της 1ης Ιανουαρίου 1990 είναι η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ του τελικού σκοπού της

---

² Βάσει του άρθρου 3(α) του νόμου 2231/94.

³ Καναδά, Αυστραλία, Η.Π.Α., Νέα Ζηλανδία, Νότιο Αφρική

οδηγίας (εγκαθίδρυση εναρμονισμένου κοινοτικού καθεστώτος) και της θεμιτής προστασίας των επαγγελματιών οι οποίοι δεν έχουν μεν λάβει άδεια με ατομική πράξη, ασκούσαν όμως ήδη τη συναφή δραστηριότητα, με τη χορήγηση στα κράτη μέλη προθεσμίας ενός έτους για να θεσπίσουν υπέρ των επαγγελματιών αυτών μεταβατικές διατάξεις.

Ως εκ τούτου, ένα κράτος μέλος δεν μπορούσε, δυνάμει του κανόνα αυτού, να χορηγήσει άδεια σε τέτοιους επαγγελματίες, χωρίς να τους υποβάλει προηγουμένως σε εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας, μετά την παρέλευση της προθεσμίας ενός έτους από την ημερομηνία θέσεως σε εφαρμογή των εθνικών διατάξεων μεταφοράς της εν λόγω οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο, ημερομηνία η οποία, εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούσε να είναι μεταγενέστερη της 1ης Ιανουαρίου 1990.

Περαιτέρω, όσον αφορά τη δυνατότητα των κρατών μελών να χορηγούν άδεια σε πρόσωπα τα οποία έχουν αποκτήσει εκτός του κράτους υποδοχής προσόντα ισοδύναμα με εκείνα που επιβάλλει η οδηγία, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η όγδοη οδηγία προβλέπει τον εκ μέρους του κράτους υποδοχής καθορισμό της ισοτιμίας των «προσόντων» που έχουν αποκτηθεί εν μέρει ή εν όλω εντός άλλου κράτους μέλους. Ο όρος «προσόν» επιτρέπει στις αρχές του κράτους υποδοχής να εκτιμήσουν συνολικά τα προσόντα του ενδιαφερομένου και δεν τις υποχρεώνει να απαιτήσουν από τον ενδιαφερόμενο να συμμετάσχει επιτυχώς στις εξετάσεις επαγγελματικής ικανότητας του κράτους αυτού ή να έχει συμμετάσχει επιτυχώς σε τέτοιες εξετάσεις σε άλλο κράτος μέλος.

Εφόσον η οδηγία δεν αφορά την «αναγνώριση των αδειών που χορηγούνται στους υπηκόους άλλων κρατών μελών», ο καθορισμός της ισοτιμίας μεταξύ των προσόντων στηρίζεται σε ουσιαστική αξιολόγηση η οποία δεν περιορίζεται μόνο στα προσόντα που αποκτήθηκαν υπό το προ της εκδόσεως της όγδοης οδηγίας και δεν πρέπει να εξαρτάται από τον χρόνο κατά τον οποίο αποκτήθηκαν τα προσόντα αυτά (πριν ή μετά τη μεταφορά της όγδοης οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο).

Ελλείψει ειδικών διατάξεων ρυθμιζουσών την εξέταση της ισοτιμίας, οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να προβαίνουν στην εν λόγω εξέταση τηρώντας τους κανόνες της Συνθήκης, ειδικότερα δε τους κανόνες που αφορούν την ελευθερία εγκαταστάσεως.

Στην πράξη, το κράτος μέλος οφείλει να λαμβάνει υπόψη του τα διπλώματα που έχουν αποκτηθεί εντός άλλου κράτους μέλους προβαίνοντας σε συγκριτική εξέταση των ικανοτήτων τις οποίες πιστοποιούν τα διπλώματα αυτά με τις γνώσεις και τα προσόντα που απαιτούν οι εθνικοί κανόνες.

Αν υπάρχει πλήρης αντιστοιχία, το κράτος μέλος υποχρεούται να δεχθεί ότι το δίπλωμα αυτό πληροί τις προϋποθέσεις που θέτουν οι εθνικοί κανόνες. Αν υπάρχει μερική μόνον αντιστοιχία, το κράτος μέλος υποδοχής έχει δικαίωμα να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι έχει αποκτήσει τις γνώσεις και τα προσόντα που του έλειπαν. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να εξετάσει αν οι γνώσεις που αποκτήθηκαν στο κράτος μέλος υποδοχής (στο πλαίσιο είτε κύκλου σπουδών είτε πρακτικής ασκήσεως) επιτρέπουν στον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι απέκτησε τις γνώσεις που του έλειπαν.

Όσον αφορά τις επίδικες επαγγελματικές άδειες, εφόσον αυτές στηρίζονταν στις εθνικές διατάξεις με τις οποίες μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο η όγδοη οδηγία, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν για τη χορήγησή τους τηρήθηκαν οι αρχές που διατύπωσε το Δικαστήριο.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Γλώσσες στις οποίες διατίθεται: FR, GR, EN, DE

Το πλήρες κείμενο της αποφάσεως βρίσκεται στην ιστοσελίδα του Δικαστηρίου

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=el>

Μπορείτε, κατά κανόνα, να το συμβουλευθείτε από τις 12 το μεσημέρι, ώρα κεντρικής Ευρώπης, την ημέρα της δημοσιεύσεως της αποφάσεως.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήστε με την κα Estella Cigna Angelidis

Τηλ.: (00352) 4303 2582 Fax: (00352) 4303 2674